

COMMENTATIO IVRIS PVBLICI GERMANICI

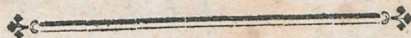
DE

PRIVILEGIORVM DE NON APELLANDO

S. R. I. STATIBVS CONCESSORVM

EFFECTV

QVOAD QVERELAS NVLLITATIS,
QVERELAS DENEGATAE SEV PROTRACTAE IVSTITIAE,
MANDATA DE ADMINISTRANDA IVSTITIA,
ET ORDINATIONES.

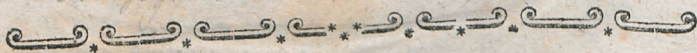
AVCTORE

HELVICO BERNHARDO IAVP,

IVR. DOCT. ET PROF. PVBL. ORD.

Ed. I. Gieß. 1792. Editio secunda

GISSAE,

APVD IO. IAC. ET IO. WILH. BRAVN, ACAD TYPOGR.

1792.

427

1777, 2^b

14

207

COMMITTATUM HUIUS REIPUBLICAE GERMANIAE

INSTITUTIONUM DE NON ADHUC

2. 2. 1. STATUTUM DE CESSORUM

2. 2. 2. STATUTUM DE CESSORUM

2. 2. 3. STATUTUM DE CESSORUM

2. 2. 4. STATUTUM DE CESSORUM

2. 2. 5. STATUTUM DE CESSORUM

2. 2. 6. STATUTUM DE CESSORUM

2. 2. 7. STATUTUM DE CESSORUM

2. 2. 8. STATUTUM DE CESSORUM

2. 2. 9. STATUTUM DE CESSORUM

2. 2. 10. STATUTUM DE CESSORUM

2. 2. 11. STATUTUM DE CESSORUM

2. 2. 12. STATUTUM DE CESSORUM

2. 2. 13. STATUTUM DE CESSORUM

2. 2. 14. STATUTUM DE CESSORUM

2. 2. 15. STATUTUM DE CESSORUM

2. 2. 16. STATUTUM DE CESSORUM

2. 2. 17. STATUTUM DE CESSORUM

2. 2. 18. STATUTUM DE CESSORUM

2. 2. 19. STATUTUM DE CESSORUM

2. 2. 20. STATUTUM DE CESSORUM

CAPVT I.

PRINCIPIA GENERALIA DE QVERELA NVL-
LITATIS, QVERELA DENEGATAE S. PRO-
TRACTAE IVSTITIAE, MANDATIS DE ADMI-
NISTRANDA IVSTITIA, ORDINATIONI-
BVS IN CAM. IMP. VSITATIS, ET
PRIVILEGIIS DE NON ADPEL-
LANDO CONTINENS.

§. I.

Iurisdictionem summorum Imp. tribunalium tam
in mediatos quam in immediatos Imp. ciues
vel in prima instantia vel in superiori funda-
ri posse, inter omnes constat. Neque mi-
nus expeditum est, in causis mediatorum
iudicia Imp. regulariter non in prima, sed in supe-
riore demum instantia iudicare posse. Idem dicen-
dum de causis immediatorum. Vid. C. O. C. P. II.
Tit. I. §. I. & rubr. Tit. I. Nec obstat C. O. C.
P. II. tit. 30., quo cautum est, immediatos, quate-
nus iure Austraegarum non gaudeant, Camerae iu-
risdictionem agnituros esse. Idque praxi tribuna-
lium confirmatur, vi cuius in quavis causa contra
immediatum ad iudicia Imp. deferenda *iurisdictione fun-*
dari,

dari, h. e. fundamentum *speciale* adlegari debet, ex quo iurisdictioni locum esse adpareat.

§. II.

Ad modos causas in superiori instantia ad tribunalia Imp. deuoluendi pertinent inprimis *adpellatio* & *querela nullitatis*. Neque tamen alia remedia legibus imp. excluduntur. Sic *restitutio in integrum* aduersus sententiam iudicis inferioris in R. I. 1570. §. 69. & R. D. 1600. §. 14. aperte fundata est, quidquid dicant DECKHERR, in *Concord. supremor. tribunal. S. R. I.* Cap. 10. sect. 2. subsect. 2. n. 27. sqq. & a LVDOLF *Comm. system. de iure Cam.* sect. 1. §. 13. n. 2. Vid. tamen *Conclusum Pleni Camer.* de 7. April. 1702.

§. III.

Remedium illud contra sententias, quo hodie vitimur nomine *quaerelae nullitatis*, neque in iure Romano neque Canonico fundatum est. In Germania quoque ante Seculum XV. incognitum erat. Nec contrarium euincit diploma de a. 1271., a G. F. TEVTHORN. in *der ausführl. Geschichte der Hessen* 5. Band, pag. 617. excitatum. Hinc querela nullitatis sub adpellatione comprehensa erat, & iura priuilegiaque de non adpellando antiquioribus temporibus indulta generali *adpellationis* denominatione nullitatis querelam omnino excludebant. *Aur. Bull.* Cap. XI. §. 3.

❦

§. 3. Cap. VIII. §. 2. a PUFFENDORF de privileg.
speciatim de iure de non adpell. Hannov. 1730. C. II.
§. 21. 25. 134. Add. privilegium ab Imp. Rudol-
pho Habsburg. ciuitati Vindobon. concessum apud
LAMBACHER. im Oesterreich. Interregnum. in app.
n. 91.

Prima mentio querelae nullitatis contra senten-
tias iudicum inferiorum instituendae occurrit in O. C.
de 1521. tit. 19. §. 3. tit. 21. Neque tamen reme-
dium illud hac lege demum introductum, sed ante
illam iam cognitum fuisse, putauerim, praesertim
cum nec desint exempla querelae nullitatis contra
ipsius Camerae Imp. iudicata antea iam adhibitae.
Vid. de ao. 1498. L. B. ab HARPPRECHT *Staats-Ar-
chiv des C. Gerichts* P. II. pag. 407, 408. Add. O. C.
de 1507. tit. 8. §. I.

Ceterum, ex quo in O. C. de 1521. & sequen-
tibus, praesertim in Ordinat. de 1555. P. 3. tit. 34.
de querela nullitatis & Processu super ea obseruan-
do dispositum est, formam stabilem accepit reme-
dium nullitatis dictionis, idque iam pro peculiari &
ab adpellatione diuerso & separato remedio habend-
um esse, dubio caret.

§. IV.

Errant PÜTTERVS in *nou. epit. process. imp.* §.
217. edit. nouiss. 10. CHR. MAJER *im teutschen welt.*
Staats-
A 3

Staatsrecht P. 3. pag. 222. & CAR. FRID. BRAINL *in*
den Lehrsaetzen über die Praktik der beiden hoechsten
Reichsgerichte, §. 584. statuentes, querelam nullitatis
 non tam pro remedio contra sententias iudicum in-
 feriorum, quam potius pro actione contra magistra-
 tum nulliter procedentem, reputandam esse. Neque
 enim haec querela contra iudicem *qua partem* diri-
 gitur, vt vel damnum, quod male iudicando liti-
 gantibus intulit, resarciat, quod v. c. contingit in
 remedio syndicatus, vel ad factum iniustum ab eo
 commissum, de quo quis conqueritur, corrigendum
 ipse iudex adigatur, quod e. g. obtinere potest in
 mandato attentatorum reuocatorio; sed manent eae-
 dem partes litigantes, eademque causa, quae in
 nouam instantiam eo sine deducitur, vt factum iu-
 dicis nullum tollatur. Hinc non modo in legibus
 sed tantum non ab omnibus iurisprudentiae Came-
 ralis scriptoribus, *prouocationum* generi recte adnu-
 meratur remedium nullitatis.

§. V.

Secundum O. C. de 1555. P. III. tit. 34. & C.
 O. C. P. III. tit. 40 querela nullitatis vel *principaliter*
 s. sola & separatim institui poterat, vel *incidenter* s.
 iuncta adpellatione. Querelae principaliter instituen-
 dae locum dabant ad 30. annos vsque; incidenter
 vero tractanda fatalibus adpellationis adligata erat.
 Falsum igitur est, ante R. I. N. querelas nullitatis
 in-

indistincte adstrictas fuisse limitibus, qui adpellationis remedio positi erant; quod praeter rem CRAMERO concessit b. a CANNGIESSER in *Praef. ad Tom. II. Decis. supr. tribun. Cassel.* §. 15. & 19. not. mm. Neque probatur thesis ista ex R. I. 1570. §. 69. & R. D. 1600. §. 14.

§. VI.

Cum autem, quando pro nulla habenda sit sententia, & quando de nullitate principaliter agere liceat, legibus istis non definitum esset, ad praescindendos remedii eius abusus sanxit *Recessus imp. noviss.* §. 121. 122. in omnibus prouocationibus a sententiis vel nullis vel iniquis obseruanda esse fatalia interponendae adpellationis; nisi nullitas habeat defectum insanabilem, siue ex persona iudicis vel partis litigantis, siue ex substantialibus processibus, hoc enim casu standum esse dispositioni iuris communis. Vi huius legis noua nunc obtinet distinctio inter *nullitatem* sententiae *sanabilem* & *insanabilem*, ita ut de sola insanabili nullitate intra triginta annos & principaliter agi possit, sanabilis vero intra decennium semper instituenda & adpellationi iungenda sit. Ea igitur, quae de nullitate principaliter instituenda legibus antiquioribus sancita sunt, nunc ad nullitatem insanabilem eamque solam pertinent. Et haec sola nomen nullitatis, uti querela, quae de ea instituitur, nomen querelae nullitatis vnice meretur; querela autem, quae de sanabili, quam dicunt, nullitate

litate geritur, nec separatim ab adpellatione proponi potest, nec alium effectum producit ac ipsa adpellatio.

Vtrum autem nullitates insanabiles in iis tantum casibus, de quibus expresse loquitur sanctio R. I. N., scil. ob defectum in persona iudicis vel litigatoris, vel in substantialibus processibus, committantur; an vero praeter illas aliae quoque nullitatum insanabilium species admitti debeant? non vna omnium fuit sententia. Alii enim legis dispositioni vnicè standum esse putarunt; alii vero vltra R. I. N. sanctionem plures adhuc nullitatum species, praesertim quae ex neglectu meritorum causae oriuntur, si nempe contra ius in thesi, vel contra rem iudicatam, vel ex falsa causa falsae instrumentis, pronunciatum, vel error calculi insit sententiae, ex iure communi omnino admittendas esse censuerunt. Lites has composuit b. CAR. PHIL. KOPPIVS in *Decis. Tribun. Cassel.* Tom. I. Decis. 118. n. 20. sqq. vbi ex *Actis Comitiorum Ratisbonensium* de annis 1653. & 1654., praecipue ex *Concluso Senat. Princip.* de 18. April. 1654. & subsequuta *Resolut. Caesar.* probauit, consensu Imperatoris & statuum Imp. nullitates, quae ex neglectis causae meritis resultant, pro insanabilibus omnino habitas, sed ex errore & incuria illius, qui deinde Recessum Imperii conscripsit & concinnauit, mentionem earum omissam esse. Eiusmodi vero errorem ius non facere, sed mentem &

VO-

voluntatem legislatorum vnice respiciendam esse, non modo naturae rei, sed etiam analogiae iuris publici nostri, conueniens est.

Schol. Non itaque, vti visum nuper est AVG. WILH. MEYER-RO in Commentat. de nullitate sententiar. sanab. & insanab. R. I. N. determinata, Goetting. 1777. §. 34. erronea ista R. I. N. dispositio in singulis Germaniae territoriis renouanda, sed noua potius lege Imp. corrigenda est. Talem legem proposuit L. B. & R. in Projecto nouae Ord. Cameral. P. III. conficiendae, Confessui Visitat. ao. 1769. tradito, Tit. von Nullitæet - und Nichtigkeit - Sachen, §. III.

§. VII.

Summa adpellabilis in R. I. 1570. §. 66. 69. & R. D. 1600. §. 14. statuta ad nullitatis querelam, quae principaliter instituitur, iisdem legibus extensa est. Idem statuendum de summa adpellabili aucta in R. I. N. §. 112. Hodie ergo querela nullitatis, etiam *insanabilis*, nisi obiectum litis summam illam adtingat, a supremis imp. tribunalibus recipi non debet. Non igitur subscribo doctrinae b. a CRAMER. in *system. process. imp.* §. 1348. 1352. ANG. CONR. DAN. SIPPMANNI in *system. iurisdic. supr. in I. R. G.* §. 149. not. z. & b. TAFINGERI in *Institut. iurispr. Camer.* Edit. 2. §. 665., qui summam ordinationis in querela nullitatis insanabilis, quae principaliter proponitur, obseruandam esse negant. Nec obstant verba C. O. C. P. II. tit. 31. §. 5. inserta: *da man bey Su-*
B chung

chung der Appellationsproceſſe zugleich *auf die Nullitaet principaliter* --- klagen und procediren wolle; nam verba: *bey Suchung der Appellationsproceſſe zugleich, non inueniuntur in R. I. 1570. §. 69., ex quo paſſus ille defunctus eſt, ſed ab Auctoribus Concepti Ord. Camer. proprio auſu adiecta, ideoque delenda ſunt in reuiſione C. O. C., quam ſperamus; praefertim cum contradictionem in adiecto inuoluat, de nullitate principaliter queri, & querelam adpellationi iungere. Neque etiam huc trahi poſſunt verba R. I. N. *bey denenjenigen Nullitaeten, welche inſanabilem defectum* --- nach ſich fuhren, verbleibt es bey der Diſpoſition der gemeinen Rechte; haec enim verba vnice ad tempus, intra quod inſtitui poteſt querela nullitatis, triginta ſcil. annorum, reſpicere, Acta Comititalia luſulenter docent.*

Schol. Ceterum haec omnia ad querelas nullitatis a iudiciis ſtatuum Imp. ad ſumma Imp. tribunalia perferendas pertinent. Ratione prouocationum vero, quae a iudiciis territorialibus ad ſuperiora territorii iudicia deferuntur, aliud lege territoriali ſanciri, & querelas nullitatis inſanabilis infra ſummam adpellabilem admitti poſſe, nulli omnino dubio obnoxium eſt. Vid. *Ord. Supr. Appell. Tribunal. Haſſo Caſſel.* de 1746. Tit. III. §. 2. & *Ord. Supr. Adpell. Tribunal. Haſſo Darmſtad.* de 12. April. 1777. eod. tit.

§. VIII.

De habitu remediorum adpellationis & nullitatis

tis dictionis erga se inuicem secundum leges imperii sequentes generatim regulæ notandæ sunt:

I. Querela nullitatis sanabilis cum adpellatione pari vbique passu ambulat, adeoque omnia, quæ de adpellatione disposita sunt, de hac querela per se iam valent, licet ad eam nominatim non sint extensa.

II. Quod autem ad eam querelæ nullitatis speciem, quæ super vitio sententiæ insanabili instituitur, adinet, hæc quidem illarum legum, quæ de modis causis iudiciarias in secunda instantia ad iudicia imp. deuoluendi generatim quid sanciunt, vel ea, quæ de adpellatione dicta sunt, ad nullitatis querelam expresse extendunt, dispositione omnino continetur; vid. cit. C. O. C. P. II. tit. 31. §. 4. 5. Quæ vero leges de sola adpellatione præcipiunt, ad querelam nullitatis insanabilis non pertinent, eamque excipere superfluum est, quod tamen factum in C. O. C. P. II. tit. 31. §. 14.

§. IX.

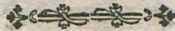
An per querelam nullitatis tota causa principalis ad iudicia imp. deuoluatur, ita vt non modo de puncto nullitarum, sed etiam de meritis causæ principalis, cognoscere possint? quaesitum est. Diuersas sententias vide apud GAIL. *Obseru. pract.* lib. I. obs. 127. RODING. *Pandect. iur. Cameral.* lib. I.

B 2

tit. 33.

tit. 33. §. 16. a LVDOLF. *Obferu. for. P. I. Obf. 34.*
 pag. 99. 100. TAFINGER. *institut. iurisp. Cam. edit.*
 1. §. 720. edit. 2. §. 672. Sed nemo eorum rem
 folide tractauit & diuerfas, quae occurrere poffunt,
 uifiones diftincte & complete expofuit. Equidem
 fic fentio. Primo in iis cauffis, quae quoad cauffam
 principalem *deuolui nequeunt* ad iudicia Imperii, haec
 de folo nullitatis puncto iudicare poffe, eaque cor-
 recta cauffam principalem ad iudicem, a quo pro-
 uocatum eft, remittere debere, per fe manifeflum
 eft. Huc pertinent cauffae criminales, C.O.C. P. II.
 tit. 31. §. 14. Idemque quod ad cauffas ecclefiasti-
 cas, fi querelam nullitatis in his cauffis ad imp. tri-
 bunalia, quod tamen negamus, deferri poffe ftatuas,
 obtinere concedas neceffe eft; vid. *litterae Corporis*
Euangel. ad Imperatorem d. 8. April. 1720. Quoad
 cauffas uero *deuolubiles* diftinguendum eft, utrum
 in iudicio inferiori fuper meritis cauffae iam pro-
 nuntiatum fuerit, nec ne? Si de meritis cauffae
 nondum pronunciauerit iudex inferior, negamus &
 pernegamus, iudicia Imp. progredi poffe in cauffa
 principali, iisdem omnino innixi rationibus, ob quas
 in cafu plane fimili per adpellationem ab interlocu-
 toria iurisdictionem imp. tribunalium quoad cauffam
 principalem fundari recte negauit ipfe TAFINGERVS
 in *Select. iur. Cameral. Obf. 23.* uehementer enim
 obftat ius primae instantiae ftatibus imp. compe-
 tens. Ergo, quaefione de nullitate decifa, cauffa prin-

principalis ad iudicem competentem omnino remittenda erit. Sin super meritis iam iudicatum in iudicio territoriali, iterum distinguo, vtrum nullitas, de qua instituitur querela, ex neglectis ipsis causae meritis orta sit, an ex alio defectu. Illo casu quaestionem, num cognitio de meritis causae principalis iudici superiori competat, Domitianam esse, nemo non videt. Hoc vero casu, si v. c. de incompetentia iudicis, vel substantialibus processibus deficientibus, quis conquestus sit, videndum, an querens appellationem quoad causam principalem & remedium nullitatis cumulauerit, nec ne? Priori casu iudicia Imp. causam principalem recte decidunt, per textum expressum in C. O. C. P. III. tit. 40. pr. & §. 1.; non vero posteriori casu, deficit enim lex imperii, quae hanc potestatem tribunalibus imp. tribuat. Neque ea argumento a contrario ex C. O. C. P. II. tit. 31. §. 14. ducto probatur. Nec generatim illa, quae inter eiusdem territorii iudicia sub eodem principe constituta obseruari solent, ad nexum, qui tribunalibus imp. cum iudiciis statuum imp. intercedit, in horum praeiudicium recte adplicantur.

§. X.

Progredior ad *querelam protractae vel denegatae iustitiae*, cuius originem & progressus ex iure Canon, eleganter exposuit IVST. HENNING, BOEHMERVS in pecul. differat. Pertinet hoc remedium ad

modos fundandi iurisdictionem imp. tribunalium in causis mediatorum *in prima instantia*; hinc ad processus *superioris instantiae* species non recte refertur a PÜTTERO in *introd. in rem iudicior. imp.* P. I. Lib. 2. sect. 2. Cap. 8. Licet enim vi legum haec querela deferatur ad iudicem *superiorem*, cui alias in superiori instantia cognoscendi ius competit, adeoque iudex iurisdictione superioris instantiae destitutus potestate querelam illam recipiendi non gaudet, in casu tamen institutionae eius querelae *iudex superioris instantiae*, ob iustitiam in foro inferiori non administratam, ipse *in prima instantia cognoscit*; nec ea denuo sub examen reuocat, quae iam peracta sunt coram iudice inferiore, sed causam in eo statu, quo ab illo relicta est, recipit, atque in ea pergit eodem tramite, quo id facere debebat iudex inferior.

Ceterum semper requiritur, ut haec querela contra iudicem iudicis imp. immediate subordinatum instituat, neque illa aduersus iudicem intermedium locum sibi recte vindicat.

§. XI.

Recte a denegatione s. protractione iustitiae *grauamen* distinguit b. L. B. a CRAMER *Obseru. I. V.* Tom. II. P. I. Obs. 536., cum aduersus hoc alio remedio, v. c. adpellationis, utendum sit. Errat itaque BRAINL I. c. §. 596. n. 2., contra sententiam *nul- lam querelam denegatae iustitiae* admittens.

Nec

❦

85

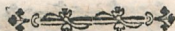
Nec in vniuersum locus huic querelae concedi debet, nisi de iustitia negata siue dilata manifesto constet, C. O. C. P. II. tit. 1. §. 1. tit. 28. pr. ibi: *Kündlich versaget, gefaehrlich verzogen.* Et hoc remedium pro odioso merito habendum est, praesertim si ea perpendas, quae de exitu eius consueto referunt a LVDOLF de iure Camerali, sect. 1. §. II. n. 5. a CRAMER in den *Wetzlar. Nebenstunden*, P. 66. n. XI.

§. XII.

Querela *protractae* iustitiae & querela *denegatae* iustitiae vnum idemque remedium constituunt, & in legibus vbique coniunguntur. Distinctio igitur, quam vulgo laudant, inter denegatae & protractae iustitiae querelam omni iuris fundamento & effectu destituta est. Neque ob denegatam iustitiam causa ad summa tribunalia proinus deuoluitur, sed hoc perinde vt in casu iustitiae protractae prius admitti non debet, quam decretis *promotorialibus*, iisque frustra adhibitis; vt post BLYMIVM aliosque recte docuit E. M. CHLADENIVS de *litteris promotorial.* Caesarium, §. 5. sqq. Et ita generatim dispositum est in R. I. 1566. §. 108. R. D. 1600. §. 27. licet prior illa lex non satis adcurate inserta sit C. O. C. P. II. tit. 28.

§. XIII.

Querela de denegata vel protracta iustitia ab adpel-

adpellatione aliisque iurisdictionem in secunda instantia fundandi modis omnino differt, neque adeo leges de hisce remediis latae ad querelam illam pertinent. Ideoque eorum probo sententiam, qui summam adpellabilem legibus statutam in causis denegatae s. protractae iustitiae non attendi docent, cum neque in Tit. 28. P. II. C. O. C., vbi sedes materiae est, quidquam de summa adpellabili obseruanda reperiatur, neque C. O. C. P. II. Tit. 31. §. 5. huc extendi queat. Non mouet, vt ab hac opinione discedamus, argumentum, quo vsq̄ sunt rŪTERVS in *introd. in rem iud. imp.* §. 424. & CRAMERVS P. I. Obseru. 117. §. 5., quod per querelam denegatae iustitiae causa principalis non minus quam per querelam nullitatis deuoluatur ad Imp. tribunalia, cum lex non adsit, quae summam adpellabilem remediis deuolutiuis generatim praescribat, & C. O. C. P. II. Tit. 31. §. 4. 5. de remediis secundae instantiae vnice disponat. Videndus omnino SIPMANNVS l. c. §. 99. not. oo.

§. XIV.

Mandata de administranda iustitia, contra iudices tribunalibus imp. immediate subordinatos adhiberi solita, neque pro specie processuum super denegata iustitia, licet cum iis concurrant, neque pro singulari & proprio remedio, haberi debent; sed speciem mandatorum S. vel C. C. constituunt, quae ^{vi} O. C. P. II.

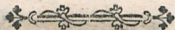
P. II. tit. 23. contra immediatos, etiam in caussis regiminis & administrationem iustitiae concernentibus, positis terminis habilibus, decerni possunt. Vid. TAFINGERVS I. c. §. 558. edit. 2. Hinc ad modos iurisdictionem fundandi *in immediatos* proprie referenda haec mandata, licet eo ipso in caussis mediatorum coram iudiciis territorialibus pendentibus vim exserant.

§. XV.

Equidem haec mandata ad ipsa iudicia territorialia potius, quam in personam principis, dirigi consueverunt; vt tamen vera eorum natura & indoles eruatur, ad genuinum illorum fundamentum recurrendum est. Non iudicis superioris in mediatorum caussis *instantiae* personam in iis decernendis sustinent iudicia imperii, neque igitur tam late eius remedii, ac v. g. adpellationis, quae ob quodcumque grauamen datur, patet ambitus. Potius *supremam inspectionem* hic nomine Caesaris exercent tribunalia imperii quoad ea, quae in administranda iustitia a curis Principum pendent. Iam cum Principes Imp. in meritis caussae ipsi non cognoscant, sed in hunc finem iudicia pluresque instantiae constitutae sint, mandata de administranda iustitia proprie tantum quod ad ea capita, quae constitutiva iudicii, v. c. competentiam iudicis, modum procedendi legalem, &c. concernunt, non vero quoad merita caussae (quo e. g. pertinent mandata de non grauando

C

con-

contra priuilegia, de non turbando in possessione vel quasi iuris vel immunitatis &c.), locum habere, sed haec in superiore instantia discutienda esse, contendendo.

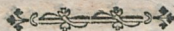
Cum tamen summa imp. tribunalia vtraque cognitione, tam ea, quae in superiore instantia, quam illa, quae per mandata de administranda iustitia exercetur, regulariter instructa sint, & id genus mandata, propterea quod causam principalem non deuoluant ad iudicia imp., sed eam ex praescripto in iudicii Statuum tractandam relinquunt, insignem prae aliis remediis utilitatem praestent litigantibus; eiusmodi mandata in praxi etiam quoad merita causae admittuntur, & admitti possunt, *modo iurisdictio tribunalium imp. in superiore instantia eatenus fundata sit.* Hinc in praxi mandata de administranda iustitia etiam cum remediis superioris instantiae concurrunt.

§. XVI.

De reliquo, leges imp. quae in causis subditorum contra Principem *litteras pro informatione* ante omnia decernendas esse volunt, ad haec quoque mandata de iustitia administranda pertinere, ambigendum plane non est. Vid. *R. I. N.* §. 105. *R. V.* de 1713. §. 10. II. *Capitul. Caesar. nouiss.* art. 19. §. 6. 7. quibus adde *Conclusum Visitat. nouiss.* de 1769.

§. XVII.

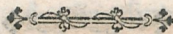

§. XVII.

Nouioribus temporibus in Cam. Imp. inualuerunt *Ordinationes*, de quibus, praeter scripta IO. PHIL. HAHNII, b. a CRAMER, & CHR. IAC. a ZWIERLEIN, commendanda est dissertatio PETR. IOS. FRANC. XAV. CRAMERI a CLAVSPRVCH, sub praesidio FRANC. ANTON. DÜRR, Moguntiae 1776. defensa. Ante omnia notanda est regula, ad qualemcunque ordinationem decernendam fundatam esse debere iurisdictionem Camerae, illi vero locum non esse, quatenus haec non fundata vel dubia sit.

Schol. Ergo neque per modum admonitionis, sub formula: *Man versiehet sich*, neque alio modo, decerni poterit ordinatio, ne prouisorie quidem, in casu iurisdictionis plane non vel nondum fundatae. Obiicit quidem b. L. B. a CRAMER in *Obseru* Tom. II. P. II. Obl. 779. §. 6., inferiorem tamen iudicem intuitu officii sui semper subordinatum manere superiori. Add. a LVDOLF de iur. Cam. Sect. I. §. 13. num. 17. Sed cum ipsis Imperii legibus iurisdictionis imp. tribunalium in iis quoque casibus, quibus de prouocationibus & querelis contra iudices subordinatos ad ista tribunalia perferendis agitur, limitata & restricta fuerit, ultra hos limites, quos sancte seruari praecipunt leges, subordinatio illa extendi non potest. Vid. a CLAVSPRVCH l. c. §. 28. 31. Nec, ubi fundata non est iurisdictionis, decretis processuum denegatoriis recte adnectuntur ordinationes, circa facta vel grauamina *suura*, quae deum metuuntur, disponentes; v. c. *Abgeschlagen, jedoch versiehet man sich zu ---, daß Er Appellanten rechtliches Geboer verstaten, und ihm unpartheyische Justiz ertheilen werde;*

vel: es werde Derselbe, den an dieses K. C. Gericht genommenen Recurs dem Supplicanten nicht entgelten zu lassen, von seibsten geneigt seyn.

§. XVIII.

Ordinationes in genere sunt decreta, quibus Camera Imp. in causis coram se pendentibus ad instantiam alterius partis, altera parte inaudita, quoad merita causae aliquid decidit. Non igitur agnosco *ordinationes*, quas vocant, *iudiciales*, quae audita altera parte per sententiam ferri dicuntur; hae enim sententiae sunt, non ordinationes, nec generatim nomen ordinationis ad alias decretorum vel iudicatorum species, de quibus, quomodo & quando locum obtinere debeant, legibus iam prouisum, transferri fas est.

§. XIX.

Ordinationes sunt vel *antecedanae*, vel *principales*, vel *accessoriae*.

Antecedanae sunt, quibus adhuc denegantur petiti processus, & ad grauamen breui manu tollendum, alteri parti vel iudici a quo aliquid iniungitur, ita vt hoc non praestito recursus ad Cameram referretur. Exempla habet PÜTTERS in *nou. epit. process. imp.* edit. nouiss. §. 272. not. b.

Principales sunt, quae loco alius petiti generis processus ita decernuntur, vt aliquid in causa principali simpliciter praecipiant.

Ac

Accessoriae sunt, quae vel in initio, vel in progressu causae, aliis decretis adnectuntur, & de punctis incidentibus disponunt. Sic v. c. litteris pro informatione adnecti potest inhibitiō temporalis, vel praestatio debitarum collectarum subditis interim iniungi, vel de alimentis praestandis prouisorie cognosci.

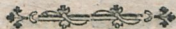
§. XX.

Iam, quid de singulis hisce ordinationum speciebus statuendum sit, videamus. Equidem quoad ordinationes antecedaneas supponendum est, primo, iurisdictionem Cam. Imp. ad effectum decernendi petitos processus omnino fundatam, esse, deinde, si decreta & insinuata ordinatione, iudex vel pars morem haud gerat praecepto, non executioni dandam esse ordinationem, neque mandatum de non contraueniendo ordinationi, sed processus antea petitos decernendos, & ita via modoque ordinario omnia nunc peragenda esse. His vero obseruatis, ordinationes antecedaneas, quae modum, decretis quidem processibus sed eorum expeditione adhuc suspensa iudici a quo, vt breui manu tollat grauamen, per rescriptum iniungendi, in Consilio Imp. Aulico usitatum, imitantur, ad euitandas longiores litium ambages, praesertim in causis minutioris obiecti, magnam omnino vtilitatem adferre posse litigantibus, nec sine fructu adhibitas hucusque esse in Camera Imperiali, negari non potest. Neque etiam vllō modo

do fraudi esse possunt iudici vel parti; his enim integrum est, vel parere ordinationi, vel ordinarios exspectare processus. Hinc ordinationes eas non abrogandas, verum earum usum prudenti iudicantium arbitrio committendum esse, putauerim.

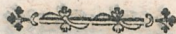
Aliud dicendum videtur de ordinationibus principalibus, imprimis si modum procedendi post emissam ordinationem vsitatum perpendas. Cum enim his ordinationibus neque terminus ad docendum de partitione praefigeretur, neque reproductio iniungeretur, exceptionibus a parte impetrata contra ordinationem proponendis locus in Cam. Imp. concedi non poterat. Itaque ad preces impetrantis vel ulterioribus, imo poenalibus, ordinationibus, quas insequeretur mandatum de exsequendo, progredi, vel mandatum de non contraueniendo ordinationi S. C. decernere solebant, quo posteriori tamen casu iterum praecidebantur exceptiones sub -- & obreptionis aduersus ipsam ordinationem proferendae. Cum igitur ordinationibus principalibus pars, aduersus quam diriguntur, inaudita condemnetur, quod ne in mandatis quidem, quae S. C. decernuntur, permittuntur leges, substantialia processus in hoc pronunciandi modo minime obseruari, palam est. Fuerunt quidem, qui ordinationibus illis citationem ad docendam partitionem iungendam, & deinde, facta earum reproductio, perinde vt in processu mandati progre-

grediendum vltcrius esse putarunt, sed nouum inde oriretur mandatorum genus, quale introducere neque necessarium neque vtile foret. Hanc ergo ordinationum speciem omnino prohibendam esse, dubitari vix potest.

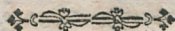
Quod denique ad ordinationes accessorias adinet, has quidem, praesertim quae primis processibus vel decretis iunguntur, tolerari, & ex prouido iudicis arbitrio adhiberi, legibus haud aduersum videntur; vt taceam, illam ordinationem, quae temporalem statuit inhibitionem, in R. V. 1713. §. 11. fundatam esse. Nec ea, quae ordinationes principales abrogari suadent, ad accessorias adplicanda sunt; possunt enim hae ordinationes, prout id contingit in mandatis attentatorum reuocatorijs, ad causam principalem reproduci, & res deinde iudicialiter tractari, & vel ante decisionem causae principalis per sententiam decidi. Ceterum, simul ac processus iudicialis in Cam. Imp. initium factum fuerit per productionem, decreta extraiudicialia & ordinationes, quae inaudita altera parte emittuntur, in progressu causae non facile nec nisi ex causis vrgentissimis locum sibi vindicare, vix est quod moneam; sicut etiam, vbi prouisorie quid decernit Camera, limites, qui in decretis prouisionalibus obseruari debent in vniuersum, v. c. ne causae principali fraudi sint, custodiendos esse, dubio caret. Vid. CRAMERVS in *Obseru. iur. vniu.* T. II. P. II. Obs. 779. §. 8.

Schol.

Schol. De abusibus ordinationum tollendis, & remedio rei huic noua lege quaerendo, actum est in Confessu Vistat. nouiss. Sed, postquam a Collegio Camerali, Collegio Advocatorum & Procuratorum Cam., & Directore Cancellariae, informationes exactae & exhibitae, & deliberationes super illa materia institutae fuerint in annis 1770. & 1774., nondum tamen Conclufum quoddam infecutum est; vt igitur omnis res, secundum *Concluf. Imp.* de 23. Oct. & 15. Dec. 1775. §. 28. n. 3., nouam adhuc expectet legislationem.

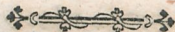
§. XXI.
Ius concedendi *priuilegia de non appellando* Imperatori competit, prouide tamen exercendum secundum *Capitul. nouiss.* art. 18. §. 6. Priuilegia haec vel *illimitata* sunt, quae omnes adpellationes ad iudicia imp. deferendas in totum prohibent; vel *limitata*, quae adpellandi libertatem certo modo restringunt, quod fieri potest siue maiore summa adpellabili statuta, siue solemnibus aut formalibus adpellationis auctis, siue quodam caussarum genere ab adpellatione exempto. Ius de non adpellando illimitatum S. R. I. Electoribus competens iam in A. B. Cap. XI. §. 3. fundatum erat, hodie tamen ex nouioribus, quae singuli Electores sibi concedi curarunt, priuilegiis potissimum diiudicandum videtur. De his & aliis eiusmodi priuilegiis vid. *Corpus Iuris Cameralis*, Francof. 1724. in *appendice*, a LVDOLF in *Catal. priuilegior. S. R. I. Elector. Princip. & statuum*, Weezl. 1740. adiecto quoque *Commentat. System. de iure Came-*

merali, 10. IAC. MOSERVS, Vir summus, von der
teutschen Justitz-Verfassung, P. I. Libr. I. Cap. 6. &
b. TAFINGERVS in *institut. iurispr. Cam.* edit. 2. §.
648. 649. ex quibus praecipue memoramus priuile-
gia de non appellando illimitata SERENISSIMIS
LANDGRAVIIS HASSIAE CASSELLANAE d. 7. Dec.
1742. & SERENISSIMIS HASSIAE DARMSTADINAE
LANDGRAVIIS d. II. Mai. 1747. indulta.

§. XXII.

Haec priuilegia ideo peti & concedi solent,
quod res iudiciaria in territorio bene ordinata, &
subditorum saluti pluribus iudiciis & instantiis con-
stitutis optime prospectum sit, vt opus non sit, rem
coram iudiciis territorialibus ventilatam diuturniori-
bus litium ambagibus, in tanta caussarum, quae ad
iudicia Imp. deferuntur, multitudine, inuolui. Con-
cessorum vero de non prouocando priuilegiorum ea
est vis atque potestas, vt nulla amplius prouocatio,
quatenus eam vetant ista priuilegia, locum habere
possit, adeoque eatenus subordinatio iudiciorum ter-
ritorialium sub iudiciis Imp. *in thesi* sublata sit; hinc
priuilegia de non adpellando eo, quod quis de ma-
nifesta iniquitate queratur, interuerti nequeunt, nec
quidquam interest, vtrum is verum sibi illatum esse
grauamen probare velit nec ne, cum, si vel maxi-
me commissa sit iniquitas, non tamen, deficiente
quippe subordinatione, ad summa Imp. tribunalia
D
diri-

dirigi possit adpellatio, sed alia remedia tunc adhibenda sint.

§. XXIII.

Quemadmodum vero in iis causis, quae summam adpellabilem legibus statutam non adtingunt, remedio transmissionis actorum in vim reuisionis prospectum fuit grauatim in R. D. 1600. §. 16. R. I. N. §. 113., ita Principes Imp., iure de non adpellando, praesertim illimitato, praediti, in locum supremae instantiae, quam antea coram Imp. tribunalibus sortiti erant subditi, noua adpellationis vel reuisionis tribunalia in suis territoriis surrogarunt. Id quod ab ipsis Imperatoribus, dum eiusmodi priuilegia concederent, quandoque iniunctum fuit. *I. P. O.* art. 10. §. 12. *Priuilegium Mogunt.* de 30. April. 1654. *Priuilegium Electori Treuirense* d. 30. Sept. 1721. concessum. add. 10. AD. THEOPH. KIND *de orig. & fat. curiae prouinc. supr. in Saxonia*, Lips. 1773. §. 12.

Schol. Vbi, impetrato priuilegio de non adpellando limitato, adpellationum tribunalia instituta sunt, optio dari solet litigantibus, vtrum in causis adpellabilibus ad ipsa, an ad tribunalia imperii, adpellare velint. Aliud olim obtinuit in *Hassia Darmstadina*, antequam priuilegium de non adpellando illimitatum concessum esset. Nam, in casu etiam summae adpellabilis, a sententiis Dicafteriorum Darmstadiensis vel Gilleni causas prius ad iudicium supremum adpellationum, quod Darmstadii est, deferri debuisse, lataque demum ibidem sententia vltiorem ad suprema imp. iudicia prouocationem perducere potuisse, patet ex sententia in

in caussa *Hem. Volek* contra *Casp. Volek* ao. 1692. in Cam. Imp. publicata, qua appellatio per saltum facta reiecta fuit. Mentionem eius praecidit & obseruantiae inde deductae iniecit b. WEBERVS in epistola dissertationi *de licito per querel. nullit. ad summa imp. dicasteria recursu in caussis alias vel per priuileg. vel per legem ab illorum iurisdictione exemptis*, Gill. 1725. adiecta, pag. 102. Ad hanc obseruantiam prouocatum est ao. 1730. in caussa *der Schmutte-rischen Toechter* contra *Senft von Pilsach*.

§. XXIV.

Suprema haec adpellationum tribunalia vel ita constituta sunt, vt aduersus eorum sententias locus relictus sit remedio reuisionis, accedente inprimis actorum transmissione, vel ita, vt haec iudicia in suprema omnino instantia cognoscant, nec remedio reuisionis contra illorum effata vti possint litigantes. Pender hoc a prouida Principis dispositione, qui, perpensis omnibus circumstantiis, & vbi non modo instantias inferiores bene ordinatas, sed & ipsum summum tribunal ad legum normam compositum esse animaduenerit, remedia contra sententias in aliis iudiciis vtitata prohibere omnino potest, vt certus sit licium finis, nec instantiae nimium augeantur litesque protelentur. Quam in rem conferri merentur, quae statuuntur *in dem Project des Codicis Fride-riciani Marchici* P. II. tit. 7. §. 8. Neque ea, quae de remedio reuisionis in caussis infra summam adpellabilem locum habente legibus Imp. disposita sunt,

sunt, huc adplicari possunt; cessat enim hoc beneficium, vbi, vi priuilegii de non adpellando, praefertim illimitati, iudicia adpellationum vel reuisionum constituta sunt, cum per haec grautatis, quod facis est, prouisum sit. b. a CRAMER in *system. process. imp.* §. 1301. 1303. not. & in den *Wetzlar. Nebenstunden* P. 123. n. 5.

Schol. In *Ord. Supr. Adpell. Tribunal. Hasso-Cassel.* de 1746. tit. 7. statutum est, aduersus sententias eius tribunalis remediis supplicationis, reuisionis, & transmissionis actorum locum non esse, nec alia remedia partibus concedi, nisi restitutionem in integrum ob nouiter reperta, & remedium syndicatus. Idem sancitum in *Ord. supr. Adpell. Tribunal. Hasso - Darmstad.* de 12. April. 1777. cod. tit.

CAPVT II.

DE EFFECTV PRIVILEGIORVM DE NON ADPELLANDO QVOAD QVERELAS NVLLITATIS.

§. XXVI.

Verum priuilegia de non adpellando, S. R. I. Statibus indulta, nullitatis etiam querelam ad iudicia Imp. deferendam excludant, nec ne? ab antiquioribus Doctoribus iam disputatum est. Vid. PFEFFINGER. in *Vitriario illustrato*, Tom. III. Lib. 3. tit. 8. §. 29. not. n. nr. 13. *ibique adlegati.* E recentioribus, qui querelam nullitatis, praefertim in-
fa-

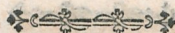
sanabilis, priuilegiis de non adpellando prohiberi negant, commemorandi inprimis sunt b. a LVDOLF in *Commentat. system. de iure Camerali*, sect. I. §. 14. membr. I. n. 7. & b. L. B. a CRAMER in *Obseru. I. V.* Tom. I. Obs. 172. & in *system. process. imp.* sect. III. tit. 2. §. 1351. sqq. quos secuti sunt RÜTTERS & b. TAFINGERVS. Contrariam sententiam defenderunt inter alios a PVEFENDORF in *Obseru. iur. viii.* Tom. III. Obs. 102. & b. LEONH. HENR. LVD. GEO. a CANGGIESSER in *Praefat. ad Tom. II. collectionis decisionum supremi tribun. adpell. Hasso-Cassel.*

§. XXVI.

Vt vero rite formeretur status controuersiae, notandum ante omnia, de insanabilis, quam vocant, nullitatis querela hic vnice quaeri posse. Quod enim ad *querelam nullitatis sanabilis* attinet, hanc non nisi iuncta adpellatione proponi posse, adeoque, vbi cessat adpellatio, per se & ipso iure excludi, ex iis, quae supra §. VI. & VIII. dicta sunt, abunde patet. Neque igitur eam priuilegio exprimere opus est, cum & illa priuilegia, quae de sola adpellatione statuunt, ad *querelam istam* recte adplicentur.

§. XXVII.

Quod autem pertinet ad *querelam nullitatis insanabilis*, eo casu, quo de priuilegio demum concedendo agitur, statim adparet, a voluntate Imperato-

ris omnino pendere, qua ratione & sub quibus conditionibus & limitationibus priuilegium concedere velit. Posse igitur Caesarem, dum concedit priuilegium, vel hoc ad querelam nullitatis insanabilis expresse extendere, vel querelam illam diserte excipere, vt institui non obstante priuilegio possit coram summis imp. tribunalibus, nulli dubio obnoxium esse videtur.

Schol. Confirmantur haec iis, quae in condenda Pace Westphalica de his priuilegiis acta sunt. Cum enim Legati Suecici Instrumento Pacis hanc legem inferere vellent: *Priuilegia de non adpellando etiam querelas nullitatis excludant; monuerunt ad hunc passum Caesarei: Ist allezeit ein Reservatum Imperatoris gewesen, dessentwegen Priuilegia zu ertheilen.* a MEIERN *Act. Pac. Westphal. publ. Tom. IV. pag. 492, 494.*

§. XXVIII.

Quodsi ad ea priuilegia, quae Statibus Imp. iam concessa fuerunt, animum aduertas, & de eorum interpretatione quaestionem instituas, his quidem regulis causam dirimendam esse puto:

I. Si in priuilegio de non adpellando *querela nullitatis* expresse & nominatim prohibita est, querela nullitatis insanabilis tali priuilegio omnino excluditur.

II. Si priuilegia de non adpellando non quidem expresse & nominatim prohibent remedium nullitatis, sed tamen prouocationes generatim institui vetant;

tant, verbis: *es soll nicht appellirt, supplicirt, noch re-
ducirt* (vel *prouocirt, querulirt*) werden, querela nul-
lilitatis insanabilis itidem pro exclusa haberi debet.

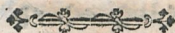
III. Sin priuilegia de non adpellando neque
expresse de querela nullitatis disponunt, neque ver-
bis istis generalioribus concepta sunt, sed solo *ad-
pellationis* vocabulo vtuntur, & de adpellatione sola
statuunt, querela nullitatis insanabilis priuilegiis non
excluditur, sed, remota licet adpellatione, institui
potest coram supremis Imp. tribunalibus.

§. XXIX.

Prima regula vix indiget probatione. Quod
enim priuilegio expresse concessum est, cur stare
prohibeatur? Neque aliam ac nullitatis *insanabilis*
querelam intelligendam esse, exinde sequitur, quod
querela nullitatis sanabilis per se iam cesset exclusa
adpellatione (§. XXVI.), adeoque, si praeter appel-
lationem aliud remedium sub nomine querelae nul-
lilitatis expresse prohibeatur, hoc de querela nullita-
tis insanabilis accipiendum sit. Hinc GAILIVS quo-
que, LAUTERBACHIVS, & ex antiquioribus alij,
qui nullitatis deductionem per priuilegia de non ad-
pellando alias excludi negant, casum tamen exci-
piunt, si remedium nullitatis priuilegio expresse in-
fertum reperiatur.

§. XXX.

Quam *secundo* loco posuimus, regula argumen-
tis,

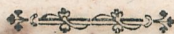
tis, quae sequuntur, potissimum firmatur. Primo *verba* illa: *appelliren, suppliciren, reduciren, prouociren, queruliren*, non frustra adhibita esse, nec sensu carere, sed effectum omnino sortiri debere, euidens est. Quid autem his verbis comprehensum sit, exposuit PVFFENDORFIVS T. III. Obs. 102. §. 7. 8. Quae si perpendas, verba haec per se iam ad omnes causas ad superiorem instantiam deferendi modos spectare, adeoque priuilegia de non adpellando verbis iis concepta omnia remedia, quibus in superiorem instantiam deducuntur causae, ergo etiam querelam nullitatis insanabilis (vid. §. II. IV. VI.), omnino excludere, adparebit. Idem quoque indicant verba, quae in eiusmodi priuilegiis saepe occurrunt: *die --- Erkennnisse, Urtheile, &c. sollen ganz kraeftig und maechtig seyn, stets bleiben, und vollstreckt werden*; haec enim causas in iudiciis statuum Imp. decisas per querelam nullitatis ad alia iudicia in superiori instantia denuo deferri non patiuntur.

§. XXXI.

Sed suppetunt praeterea alia argumenta, quibus recte pensitatis, verba illa in priuilegiis de non adpellando obuia in propria, quam retulimus, significatione accipienda esse, clarius adhuc patebit. Sic Priuilegia Electoribus indulta, & verbis illis concepta, ad normam Aureae Bullae speciatim concessa fuere; vel ita, vt ad legem Carolinam nominatim ad-

adcommodata sint, quod contigit in privilegio El. Brunsv. Luneb. de 1716. verbis: *nach Ziel und Maas der güldenen Bull*; vel ita, vt perinde, ac in A. B. factum, solum denegatae iustitiae casum expresse excipiant, quod v. c. obtinuit in privilegiis El. Moguntin. Treuir. & Coloniensis. Iam cum ius de non appellando in A. B. constitutum ad nullitatis quoque querelam pertinuerit (§. III.), privilegia illa verbis istis generalibus concepta, quae ad A. B. sese referunt, vel dispositionem eius imitantur, non minus late patere, manifestum est.

Accedit, quod interdum, vbi in privilegiis limitatis, antiquioribus temporibus concessis, querela nullitatis nominatim prohibita erat, privilegia nouiora eaque illimitata verbis illis generalibus: *nicht appelliren, suppliciren, &c.* concepta deinde fuerint. Sic in privilegiis limitatis, SERENISSIMIS HASSIAE LANDGRAVIIS a. 1631. & 1650. indultis, expresse dicitur: *derselben Appellation, Supplication, Reduction, Reuision, oder Nullitaet-Klage, oder einige andere Zugs- oder Prouocations - Mittel, wie die immer erdacht oder genannt werden*; in nouioribus vero privilegiis illimitatis de 1742. & 1747. generatim tantum mentio fit *der Appellation, Supplication, Prouocation, oder Reduction*. Iam, nisi antiquiora illa privilegia nouioribus restringi statuere velis, quod quam absonum sit nemo non videt, verba ista privilegiis nouissimis inserta non minorem, quam antiquiora privilegia, vim ha-

habere, adeoque ad querelam nullitatis pertinere debent. Vt taceam, in ipsis antiquioribus priuilegiis verba, quae sequuntur: *und dieselbe Apellation, Reduction, und Supplication*, ad praecedentia se referre, adeoque nullitatis querelam, de qua mentio antea iniecta, comprehendere. Ita etiam in priuilegio Schwarzburg. de 1697. & in priuilegio Ingelheimensi de 1680. dicitur: *So wenig ratione nullitatis als iniquitatis nit appelliren, suppliciren, noch reduciren sollen noch moegen.*

Deinde in priuilegio *Potentissimo Borufforum Regi* ratione terrarum non electoralium ao. 1746, concesso, postquam in initio inter causas, quae nouo priuilegio ansam dederunt, & haec relata fuerit, *daß sich - Freveler - gefunden, die - unter dem erdichteten Vorwand oder Namen von so betitulten unheilbaren Nullitæten - das Kayserl. Priuilegium zu eludiren gesucht, rei huic remedium quaeritur per dispositionem, daß - durch niemand - appelliret, suppliciret, queruliret, noch reduciret werden solle oder moege*; quae verba, ad querelam nullitatis insanabilis, de qua sermo erat in antecedentibus, excludendam adposita, in aliis priuilegiis eundem sensum recipiant necesse est.

§. XXXII.
Quae ex verbis priuilegiorum disputauimus, ea *rationibus* eorum magis adhuc illustrantur. Hae rationes eo potissimum redeunt, vt instantiae minuantur,

tur, nec subditorum & litigatorum incommodo grauiſſimo ad iudicia Imp. denuo deferantur cauſſae coram iudicis territorialibus iam excuſſae; vti ipſa verba priuilegiorum teſtantur. Cum autem facillimo negotio nullitatis nomen ad quocunq; grauamen adcommo- dari poſſit, ſtatim adparet, quodſi cauſſae, quae ad ſuprema adpellationum tribunalia, in locum iudiciorum Imp. ſurrogata, fuerunt delatae, ſub praetextu nullitatis ad haec iterum perducantur, au- geri tantum inſtantias & multiplicari, adeoque priui- legia de non adpellando ſubditis oneroſa magis fore quam proficua. In eo vero caſu, vbi, antequam con- ceſſa fuerint priuilegia, prouocationes ad ſuprema adpellationum iudicia, & ab his demum ad iudicia Imp. dirigebantur, effectu plane carerent priuilegia, niſi prouocationes ad iudicia Imp. generatim prohi- bitas eſſe ſtatuamus. Vid. Schol. ad §. XXIII. Nulli- tatis igitur querelam his priuilegiis excludi, fini & rationibus priuilegiorum admodum conueniens eſt.

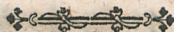
§. XXXIII.

In promptu denique ſunt *praeiudicia Senatus Imp. aulici*, quae theſin noſtram egregie confirmant.

Cum ao. 1649. contra iudicatum Conſilii San- ctioris El. Bauar. querela nullitatis delata fuerit ad Senatum Imp. aulicum, reiecta fuit haec querela ſequenti concluſo de 7. Dec. d. a. notatu digniſſimo:
Weilen das Herzogl. Bayriſche Priuilegium nicht allein

E 2

auf

auf die Appellationes, sondern auch Supplicationes und was denenselbigen anbaengig, lautet; so koerne Reichshofrath nicht wohl sehen, wie mit der gebetenen Citation zu willfabren. IO. IAC. MOSER von der teutschen Iustitz - Verfassung, P. I. pag. 237.

Idem tribunal querelam nullitatis in caussa coram iudiciis Brandenburg. decisa institutam, ob privilegium de non adpellando El. Brandenb. competens, ad Regem Boruff. tanquam Electorem Brandenb. remisit d. 13. Aug. 1717. a COCCII in *Iur. ciu. controu.* lib. 49. tit. I. qu. 4.

Nec minus ao. 1752. querelam nullitatis contra sententiam supremi Tribunalis Cellensis motam reiecit Consilium Imp. aulicum, publicato concluso: *Hat die Klage gestalten Sachen nach nicht Statt, und werden Supplicanten damit von hier abgewiesen. a PUFFENDORF. I. c. §. 14.*

§. XXXIV.

Quae contra principium, quod defendimus, ob privilegia de non adpellando, quae vel de nullitate expresse statuunt, vel verba: *nicht appelliren, suppliciren, reduciren*, continent, locum non amplius esse querelae nullitatis insanabilis, monere solent dissentientes, paucis iam refellere studebimus. Diuersum ab adpellatione & peculiare remedium esse querelam nullitatis, non negamus, & ipsi supra docuimus; sed haec ad nostram speciem non pertinent, cum privilegia, de quibus loquimur, non solum adpellationem, sed remedia superioris instantiae generatim, prohibeant. Neque magis obstat argumentum ex C. O. C. P. II. tit. 31. §. 14. deductum; haec enim lex, quae in cassis criminalibus adpellationem

nem solam prohibet, querelae vero nullitatis locum expresse relinquit, adplicari non potest ad priuilegia de non prouocando, quae de superiore instantia in genere disponunt. Ceterum ex argumentis a nobis adlatis abunde patet, insanabilis proprie nullitatis querelam exclusam esse per priuilegia illa de non appellando, vt igitur corruat eorum sententia, qui in dubio tantum querelam nullitatis sanabilis eiusmodi priuilegiis intelligi & excludi statuunt.

§. XXXV.

Obicit quidem b. a. LVDOLF in *Comm. de iure Camerali*, pag. 142., non praesumendum esse, vt ad tuendas nullitates insanabiles priuilegium valere possit; hinc, si actu existant eiusmodi nullitates, iurisdictionem summorum imp. tribunalium fundatam esse; per priuilegia vero, quae de nullitate loquuntur, id tantum intendi, ne ob quamcunque allegationem nullitatis infringatur ius de non appellando. Sed monendum est primo, insanabiles, quas vocant, nullitates, teste experientia, praetexti quam saepissime sine fundamento. Deinde, si quis de tali nullitate in iudiciis territorialibus inferioribus commissa conqueratur, ad superiora territorii iudicia causa deferri potest; contra sententias vero supremorum adpellationum iudiciorum locus dari nequit querelae nullitatis, cum nec tribunalia imp., quorum locum occupant illa iudicia, eam admittant. Saltem ad iudicia Imp. perduci non potest querela nullitatis, propterea quod priuilegiis de non appellando subordinatio eatenus sublata sit, vid. §. XXII. Neque hoc legibus aduersari, patet ex C. O. C. P. II. tit. 31. §. 5., qua lege querelas nullitatis insanabilis infra summum adpellabilem prohibitas esse, supra (§. VII.) docui.

§. XXXVI.

De reliquo ea, quae de effectu priuilegiorum de non appellando haecenus dicta sunt, non modo ad illimitata, sed etiam

ad limitata priuilegia, quatenus haec competant, eademque ce-
terum adsint requisita, pertinere in aprico est.

§. XXXVII

Supereſt, vt de *tertia* regula, §. XXVIII. propoſita, pauca
addam. Ad ea autem priuilegia, quae de ſola adpellatione
agunt, recte adplicari puto principium, remedium adpellationis
& nullitatis eſſe diuerſa, nec illa remota hanc cenſeri excluſam.
Cauendum tamen, ne querela nullitatis, niſi vera & inſanabilis
adſit nullitas, in iudicijs Imperij recipiatur, neque haec iurisdic-
tionem vltcrius extendant, quam quoad iis competat in cauſſis
nullitatum, vid. §. IX.

CAPVT. III.

DE EFFECTV PRIVILEGIORVM DE NON ADPELLANDO
QVOAD QVERELAS DENEGATAE IUSTITIAE, MANDATA
DE ADMINISTRANDO IUSTITIAM, ET ORDI-
NATIONES.

§. XXXVIII.

Querelam denegatae ſeu protractae iuſtitiae per priuilegia de
non adpellando haud excluſi, inter omnes fere conuenit. Ex-
preſſe quoque excipitur haec querela in *Aur. Bull.* Cap. XI. §.
3. 4. & in quibusdam priuilegijs. Et licet non in omnibus priui-
legijs haec exceptio nominatim occurrat, per ſe tamen eius-
modi priuilegia ad querelam denegatae iuſtitiae adplicari non
poſſunt, cum haec ad remedia ſuperioris iuſtitiae non perti-
neat, ad quae reſpiciunt iſta priuilegia.

Nec tamen deſunt alii limites, quos in recipiendis hiſ que-
relis, ob priuilegia de non adpellando, praefertim illimitata,
ſeruari fas eſt in ſummis Imp. tribunalibus. Sic 1), vbi ſupre-
mum

mum adpellationum tribunal institutum est, querela denegatae iustitiae in caussis, quae coram iudiciis territorialibus isti tribunali subordinatis pendent, deferri non debet ad summa Imp. tribunalia, sed, tanquam per saltum instituta, reiicienda est. Vid. *deduções Hasso - Darmstad. in caussa Michelfeldensi.*

2) Cauendum omnino, ne ob grauamen, ad quod tollendum vel adpellationis vel nullitatis remedio vtendum foret, locus datur illi querelae ad eludendum de non prouocando priuilegium. Vid. §. XI.

3) Cum naturae querelae eius & legibus generatim conueniat, non nisi caute & circumspecte adhiberi remedium illud, multo magis id obseruari debet in casu priuilegii de non adpellando praesertim illimitati, ob fortissimam, quae pro iudiciis territorialibus inde emergit, praesumptionem. Hinc nunquam citatio super denegata vel protracta iustitia, nisi decretis antea promotorialibus, iisque pro re nata repetitis, decernenda est. Vid. §. XII.

§. XXXIX.

Quod ad *mandata de administranda iustitia* adinet, sunt, qui ea non obstante priuilegio de non adpellando decerni semper posse contendunt. Vid. a LVDOLF *de iur. Camer. sect. 1. §. 14. membr. 1. n. 7. in fin. SIPMANNVS l. c. §. 96. not. g.* Licet autem hoc in vniuersum negari non possit, tamen, secundum principia §. XV. exposita, excipienda sunt mandata, quae quoad merita causae decerni solent; haec enim priuilegiis, quae iurisdictionem superioris instantiae generatim tollunt, omnino excluduntur, quod & rationibus horum priuilegiorum, quae causam in iudiciis statuum Imp. decisam coram alio iudice deno executi vetant, conueniens est. Exemplum petiti, sed denegati ao. 1771. in Cam. Imp. eiusmodi Mandati in caussa *der Gemeinde Weisbach contra Chursachsen*, & quae iussu Sereniss. Electo-

Electoris Saxon. ob Priuilegium Saxonicum de non adpellando
monita ideo fuere, vid. apud CRAMERVUM in den *Nebenstunden*,
P. 119. p. 311. lqq.

§. XL.

Ordinationes principales generatim prohibendas esse, supra
(§. XX.) obseruatum est. *Ordinationes* antecedanea in cau-
sis adpellationum omnino cessant, vbi obtinet priuilegium de
non adpellando. Nec minus in causis nullitatum, quatenus
querela nullitatis priuilegio excluditur; alias ad iudicem Came-
rae immediate subordinatum in eiusmodi causis dirigi possunt,
modo regulae §. XX. & XXXVII. traditae obseruentur. *Ordi-*
nationes accessoriae, quatenus in causa principali fundata est
iurisdictio, secundum principia supra exposita locum habere
possunt. In causis denegatae iustitiae cauendum, ne loco pro-
motorialium statim quoad merita causae quid iniungatur per
ordinationem.

§. XLI.

Litteras pro informatione decerni non posse a summis Imp.
tribunalibus, nisi iurisdictio eorum in causa principali fundata
sit, recte tradunt LIMBACH. in *process. informat.* Cap. 3. & TA-
FINGERVS §. 756. Hinc, vbi adpellatio & querela nullitatis ob
priuilegium cessant, in his causis informatio non recte exigitur.
Nec generatim a iudice intermedio illam petere possunt
suprema Imp. tribunalia.

ULB Halle
005 120 055

3

SS.

TA-506

~~4,27~~
1777, 2^b
14
207

COMMENTATIO IVRIS PVBLICI GERMANICI
DE
PRIVILEGIORVM DE NON ADPELLANDO
S. R. I. STATIBVS CONCESSORVM
EFFECTV
QVOAD QVERELAS NVLLITATIS,
QVERELAS DENEGATAE SEV PROTRACTAE IVSTITIAE,
MANDATA DE ADMINISTRANDA IVSTITIA,
ET ORDINATIONES.

AVCTORE
HELVICO BERNHARDO IAVP,
IVR. DOCT. ET PROF. PVBL. ORD.

ca. I. Giff. 1777 Editio secunda

GISSAE,
APVD IO. IAC. ET IO. WILH. BRAVN, ACAD TYPOGR.
1792.

